

DUUR

50 minuten

MATERIAAL

- Computers, tablets en/of smartphones met internetverbinding (1 per leerling) of een beamer voor heel de klas
- Schoolbord met magneten of tape
- Krijt of whiteboard markers
- Vragenlijst A (een exemplaar per leerling)

ACCOMMODATIE

- Klaslokaal

VAKKEN

Aardrijkskunde, humane wetenschappen, (sociale) economie

VOET

Stam
Context

INHOUD

- Definitie en werking van een coöperatie
- Coöperaties in België

Aan de hand van enkele filmpjes en bijhorende vragen, stellen de leerlingen de definitie van een coöperatie samen en overlopen ze de werking. Ze krijgen daarna ook de mogelijkheid om dieper in te gaan op de Belgische wereld van de coöperaties.

WEBDOCUMENTAIRE

In deze oefening gaan we aan de slag met hoofdstuk 3 van de webdocumentaire:

Interview van Cyprien Rukemanganizi over landbouwcoöperaties

Animatiefilmpje over coöperaties*

* Voor de uitgeschreven tekst van het animatiefilmpje, mail ilse@caritasint.be.

DOELSTELLING (kennis, vaardigheden, attitudes)

De leerlingen begrijpen wat een coöperatie is en ontdekken enkele Belgische coöperaties.

Vraag de leerlingen of ze een idee hebben van wat een coöperatie zou kunnen zijn. En brainstorm samen over het concept.	5 min.	Klassikaal	Brainstorming
Kijk samen naar het interview van Cyprien. Hij legt in enkele woorden uit wat een landbouwcoöperatie is. Vraag de leerlingen om notities te nemen.	5 min.	Klassikaal	Filmpje
Vraag de leerlingen waarover het interview ging. Wat hebben ze onthouden? Schrijf de antwoorden op het bord.	10 min.	Klassikaal	Analyse
Kijk samen naar het animatiefilmpje over coöperaties en vraag de leerlingen om vragenlijst A (zie bijlage) te beantwoorden. Opgelet, het filmpje gaat snel. Misschien moeten jullie het meerdere keren bekijken.	5 min.	Individueel	
Besprek de antwoorden die de leerlingen noteerden. Ga na of iedereen alles begrepen heeft.	10 min.	Klassikaal	Analyse
Houd een nabespreking met de leerlingen: <ul style="list-style-type: none"> • Hadden jullie al ooit van Belgische coöperaties gehoord? • Kennen jullie coöperaties in jullie buurt? • Wat is volgens jullie de meerwaarde van een coöperatie? 	15 min.	Klassikaal	Bespreking

IN BIJLAGE

- Een lijst van coöperaties per provincie.
- Een blanco en een ingevulde versie van de vragenlijst A vind je als bijlage hieronder.

OPMERKINGEN

- Andere filmpjes: coöperaties, anders consumeren...
 - Vranckx (2013) – Het verdriet van Europa: Ons bestuur krijgt geen bonussen <https://www.youtube.com/watch?v=6KgZS5Ro5-Y>

HOOFDSTUK 3 – BEKIJK DE VIDEO: COÖPERATIES BESTAAN OOK IN BELGIË

VRAGENLIJST A

1. Som de 4 functies op die elk lid van een coöperatie heeft?

a.

b.

c.

d.

2. Wie heeft er stemrecht in een coöperatie?

.....
.....
.....

3. Hoeveel mensen maken wereldwijd deel uit van een coöperatie?

.....
.....
.....

4. Welke voordelen hebben Afrikaanse boeren om zich te groeperen in een coöperatie?

a.

b.

c.

d.

HOOFDSTUK 3 – BEKIJK DE VIDEO- COÖPERATIES BESTAAN OOK IN BELGIË

VRAGENLIJST A

1. Som de 4 functies op die elk lid van een coöperatie heeft?

- a. Eigenaar
- b. Besluitvormer
- c. Werknemer
- d. Begunstigde

Deze functies worden gelijktijdig opgenomen en gebeurt op vrijwillige basis

2. Wie heeft er stemrecht in een coöperatie?

Elk lid heeft stemrecht want de werking van een coöperatie verloopt democratisch

1. Hoeveel mensen maken wereldwijd deel uit van een coöperatie?

Meer dan een miljard

2. Welke voordelen hebben Afrikaanse boeren om zich te groeperen in een coöperatie?

- a. Samen werken op grote stukken gemeenschappelijke grond
- b. Hun prestaties verbeteren
- c. Samen hun rechten verdedigen
- d. Een lening aangaan

LANDBOUW- EN ENERGIECOÖPERATIES OPGEZET DOOR BURGERS PER PROVINCIE

Luik

- **La Coopérative ardente:** <http://www.lacooperativeardente.be/>
Coöperatie van consumenten, verkoop van levensmiddelen en biologisch lokale en/of duurzame huishoudproducten.
- **Vin de Liège:** <http://www.vindeliege.be/>
Wijncoöperatie in Luik– Domein op de heuvels van de Citadel en de Maasvallei.
- **Courantd’AIR:** <http://www.courantdair.be/>
De coöperatie exploiteert 5 windmolens in de heuvels rond Chèvremont. De coöperatie maakt deel uit van een internationale beweging waarin burgers het voortouw nemen rond duurzame ontwikkeling.
- **Hesbenergie:** <http://www.hesbenergie.be/>
De coöperatie ontwikkelt windmolenparken in samenwerking met projectontwikkelaars en andere burgercoöperaties.
- **Point Ferme:** <http://www.pointferme.be/index.php?q=1>
Aanbod van manden met groenten, melkproducten en vlees gemaakt door Luikse boeren die onmiddellijk bij de consument terechtkomen.
- **Les Compagnons de la Terre:** <http://www.cdlt.be/>
Opgericht in Luik in januari 2015, waagt de coöperatie “Les Compagnons de la Terre” haar kans met een nieuw model van collectieve landbouwproductie met respect voor de aarde en de mens.
- **Ferme à l’Arbre de Liège:** <http://www.ferme-paque.be/fr>
Winkel met biologische, lokale en duurzame voeding.
- **Ethiquable:** <http://www.ethiquable.be/>
Een bedrijf gespecialiseerd in eerlijke handel.
- **La Ceinture Alimen-Terre Liégeoise:** <http://www.catl.be/>
Burgercoalitie in de regio van Luik bezig met een transformatie van het regionaal voedselsysteem.

Henegouwen

- **CLEF:** <http://www.clef-scri.be/>
Dankzij dit initiatief, kan iedereen die het wenst z'n geven aan zijn spaargeld door “een klein deeltje van een windmolen” te bezitten via deelname in het kapitaal van de coöperatie.
- **Emission-Zéro:** <http://www.emissions-zero.coop/>
Burgercoöperatie dat investeert in hernieuwbare energie in Wallonië en Brussel.
- **Coprosain:** http://www.coprosain.be/Accueil_770.html
Aanbod van natuurlijke, gezonde en lekkere producten, gemaakt door boerderijen die aan kleinschalige en duurzame landbouw doen. Deze landbouwpraktijk is tegelijk milieu- en diervriendelijk.

Luxemburg

- **Ferreole:** <http://www.ferreole.be/>
Burgerinitiatief gelanceerd in 2011 door enkele inwoners van Ferrières om de energievoorziening in de toekomst zelf in handen te nemen.
- **Luceole:** <http://www.luceole.be/>
Naast de productie van groene energie, wil Lucéole rationeel en verantwoord energieverbruik promoten.
- **Vents du Sud:** <http://www.ventsdu sud.be/>
Installatie van een windmolenpark langs de autosnelweg E411.
- **Limousin bio d'Ardenne:** <http://www.walfood.be/fr-entreprises-e37983-s9.html>
Handel en promotie van rundsvlees van biologische oorsprong.

Namen

- **Champs d'Énergie:** <http://www.champsdenergie.be/>
Uitvoering van projecten over hernieuwbare energie en energie-efficiëntie opgericht door burgers.
- **Eole-Lien:** <http://eole-lien.be/>
Ontwikkeling en beheer van een windmolen voor en door burgers in de regio van Temploux.
- **Allons-en-Vent:** <http://allonsenvent.be/>
Ecologische en gedecentraliseerde productie van energie met als doel een planeet achter te laten voor onze kinderen waarop we trots kunnen zijn.
- **Terre-en-Vue:** <http://www.terre-en-vue.be/?lang=fr>
De coöperatie verwerft vruchtbare landbouwgronden in de strijd tegen grondspeculatie, destructieve landbouw en privé-eigendom. De coöperatie kent deze stukken grond opnieuw het statuut toe van gemeenschappelijk goed. De coöperatie geeft landbouwgrond aan boeren om hen te helpen bij het ontwikkelen van agro-ecologische projecten en kleinschalige landbouw met respect voor de aarde.
- **Le Vivier du Vévy:** <http://web2py.alltux.be/kari>
- **Topino:** <http://www.topino.be/fr/>

Waals-Brabant

- **Hesbenergie:** <http://www.hesbenergie.be/>
- **Nosse Moulin:** <http://drupal.nossemoulin.org/d79/>
- **Enercoop:** <http://www.enercoop.be/>
- **Altérez-vous:** <http://www.alterezvous.be/>

Brussel

- **Bees-Coop:** <http://bees-coop.be/>
- **Färm:** <http://farmstore.be/fr/cooperative.php>
- **Bloum :** <https://bloum.be/fr/>
- **Ozfair:** <http://www.ozfair.be/?lang=fr>
- **Vert d'Iris International:** <http://vertdiris.net/>
- **Permafungi:** <http://www.permafungi.be/>

Vlaams-Brabant

- Pajopower : <http://www.pajopower.be/>
- Lekkers uit het Pajottenland: <http://lekkersuihetpajottenland.be/>

Limburg

- BronsGroen: <http://www.bronsgroen.be/>

Antwerpen

- BelOrta: <http://www.belorta.be/fr/home>
- De Landgenoten: <https://delandgenoten.be/>
- Ecopower: <http://www.ecopower.be/>
- Veiling Hoogstraten: <http://www.hoogstraten.eu/nl/>

Oost-Vlaanderen

- De Natuur Frituur: <http://www.denatuurfrituur.be/>
- De Wassende Maan: <http://www.dewassendemaan.be/default.aspx>
- Lekker GEC: http://www.lekkergec.be/?page_id=18
- Roof Food: <https://rooffood.be/nl>
- Volterra: <http://www.volterra.be/>

West-Vlaanderen

- BeauVent: <http://www.beauvent.be/startpagina>
- Stad Boerderij Kortrijk: <http://stadsboerderijkortrijk.be/>

Andere initiatieven:

- <http://fungiup.be/>
- <http://www.alimenterre.org/film/comment-nourrir-monde>
- http://www.alimenterre.org/banque_de_films
- De Landgenoten: voorbeeld van maatschappelijke impact:
<https://www.youtube.com/watch?v=8hmO5HkRQ9g>